

РЕШЕНИЕ

№ 6282

гр. София, 02.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, VI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 08.10.2021 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Евгения Иванова

ЧЛЕНОВЕ: Маруся Йорданова

Цветанка Паунова

при участието на секретаря Гургана Мартинова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **6736** по описа за **2021** година докладвано от съдия Маруся Йорданова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.284 и сл. от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) във вр. с Глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на юрк. Д. М., като пълномощник на ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ (ГДИН), представлявана от главния директор срещу РЕШЕНИЕ № 2648 от 20.04.2021г. на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град (АССГ), I-во отделение, 15-ти състав по адм. дело № 7476/2019г., в частта на определеното с него обезщетение за неимуществени вреди по отношение на ЛС Д. Т. М..

Касаторът претендира за неправилност на обжалваният съдебен акт, в осъдителната му част, като постановен в нарушение на материалния закон и поради необоснованост. Поддържа, че е несъответен на доказателствата по делото изводът на първостепенния съд, че не е налице действително нарушени, както и доказателства, че ответника по делото е бездействал незаконосъобразно, за да е налице причинно следствена връзка с нанесените на ищеца Д. Т. М. неимуществени вреди. Твърди, че не са налице елементите от фактическия състав на чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) и чл.284, ал.1 ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ГДИН, тъй като по делото липсват доказателства за незаконосъобразно бездействие на длъжностни лица от затворническата

администрация. Прави искане да бъде отменено, в оспорваната му осъдителна част, и вместо него по същество на спора да бъде отхвърлен искът, предявен срещу ГДИН. Не претендира за разноски.

Ответникът, чрез процесуалния си представител адв. И. оспорва касационната жалба и моли същата да бъде отхвърлена.

Прокуратурата на Република България, представлявана от прокурор К. от Софийска градска прокуратура (СГП), дава мотивирано заключение за неоснователност на касационната жалба.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град, като взе предвид наведените касационни доводи, извърши проверка на обжалваното съдебно Решение, съобразно чл.218, ал.2 АПК и след като прецени събраните доказателства, приема от правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл.211 АПК и е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМИ, а разгледана по същество е НЕОСНОВАТЕЛНА, по следните съображения:

Пред първостепенния съд Д. Т. М. е предявил срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, вр. с чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) за заплащане на обезщетения за претърпени от ищеца, при престоя му в Затвора С. в периода 03.05.2019г. – 01.07.2019г. неимуществени вреди, в размер на 1740 лв., а именно – бездействие на затворническата администрация да осигури на ищеца достъп до пералня за изпиране на спалното и постелъчното бельо, което, в съвкупност с наличието на хлебарки и дървеници, е влошило хигиената на М. .

С решение № 2648 от 20.04.2021г., постановено по адм. дело № 7476/2019г., АССГ, 15-ти състав е приел за частично основателен иска за заплащане на обезщетение за претърпени от М., при престоя му в Затвора С. в периода 03.05.2019г. – 01.07.2019г. неимуществени вреди, в размер общо на 1 740 лв., причинени от незаконосъобразно бездействие на служители на ответника, изразяващо се в неосигуряване на достъп до пералня за изпиране на спалното и постелъчното бельо и осъдил ГДИН да заплати на Д. Т. М., сума в размер на 150 лева обезщетение за неимуществени вреди, за нарушение на чл.3 от ЗИНЗС.

Въз основа на събраните писмени и гласни доказателства първостепенният съд е обосновал извод, че от целия исков период (03.05.2019г. – 01.07.2019г.) Д. Т. М. е пребивавал в Затвора С. и именно за този период е извършена преценка за наличие и на останалите кумулативно необходими елементи от фактическите състави на чл. 284, ал. 1 и чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ.

За да приеме искът за частично основателен и доказан и да осъди ГДИН, съдът е приел, че неосигуряването на условия за задължителна смяна на личното и постелъчно бельо на лишените от свобода най-малко един път седмично обективира нарушение по чл.151, ал.1, т.3 ЗИНЗС респ. нарушение на чл.3 от ЗИНЗС т.е. са налице предпоставките на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС за присъждане на обезщетение. При преценката си за размера на обезщетението съдът е преценил фактите, времетраенето и интензитета на претърпените неудобства и с оглед разпоредбата на чл.52 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) е приел, че исквата претенция е основателна и доказана в размер на 150 лв. и за периода от 03.05.2019г. – 01.07.2019г. и я е уважил в този размер, като е отхвърлил иска в останалата му част до претендирания размер от 1 740 лв.

Решението е правилно.

Пред касационната инстанция не са ангажирани нови писмени доказателства по смисъла на чл. 219, ал. 1 АПК, поради което и на основание чл. 220 АПК се приемат за доказани фактите, така, както са установени от АССГ, 26-ти състав.

Настоящият решаващ състав споделя изводите на първостепенния съд за частична основателност на иска, с правно основание по чл.284, ал.1 ЗИНЗС.

Съгласно разпоредбата на чл.284, ал.1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл.3, който в своята ал.1 предвижда, че тези лица не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според чл.3, ал.2 ЗИНЗС, за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод извършване на административна дейност. Според чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното.

Законът забранява осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко и унижително отношение и задължава държавата да им осигури от една страна условия за изтърпяване на наложено им наказание, съобразени с уважението към човешкото достойнство, от друга - начинът и методът на изпълнение на наказанието да не ги подлага на страдание или трудности от степен над неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането, и от трета - като се имат предвид практическите нужди на задържането, тяхното здравословно и физическо състояние да е изтърпявал наказание в неблагоприятни условия, рефлектиращи по посочения в исковата молба начин върху душевното му състояние.

В случая безспорно установено е, че Д. М. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“, в размер на 18 години месеца, с начало 16.02.2012г г. В периода 03.05.2019г. – 01.07.2019г. Д. Т. М. изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в Затвора С.. От показанията на разпитания по делото свидетел С. Н. са установени условията в Затвора С., като последния споделя споделя, че през 2018г. – 2019г. е настанен съвместно с ищеца до преместването му в Затвора П.. Спомня си за период от около 2-3 месеца, през който пералнята е била повредена и негодна за употреба. Налагало се да перат дрехите си на ръка макар в спалното помещение да е имало само една 5-литрова и една 15-литрова кофа. Неудобствата се дължали на забраната в килиите да се опъват въжета, което затруднявало изсушаването на изпраните дрехи. М. се оплаквал на социалния работник от липсата на пералня. В рамките на свижданията предавал дрехи за изпиране, но ги получавал обратно едва след 2-3 седмици. Понякога описаните неудобства водели до напрежение между лишените от свобода, защото помещението е твърде малко. Случвало се е М. да не може да спи заради мръсното постелъчно бельо и да изгуби апетит.

При така установените факти, съдът обоснова е приел, че е налице незаконосъобразно бездействие от страна на ответника да осигури на осъдените лица постоянен достъп до течаща вода.

Правилно е прието кумулативното въздействие върху лишения от свобода на условия, в които е изтърпявал наказанието си.

Не се спори, че през исковия период автоматичната пералня, с която Затворът С. е разполагал, не е функционирала. Доводът, че причината за това е обективна – техническа неизправност, чието отстраняване отнема време, тъй като се е наложило отпускане на средства за придобиване на нова такава, правилно е приет от първоинстанционния съд за неоснователен. Изпълнението на задължението по чл.151, ал.1, т.3 ЗИНЗС, респ. чл.21, ал.6, предл.2 ППЗИНЗС не е поставено в зависимост от възможността да се ползва перална машина. То се състои в осигуряване на възможност на лишените от свобода да поддържат личната си хигиена и може да бъде изпълнено по различен начин – напр. като се осигури възможност те да ползват общи помещения и съдове за изпиране на дрехите и бельото и да се обособи пространство за изсушаването им.

Следователно, противоправно бездействие на затворническата администрация да изпълни задълженията си по чл.151, ал.1, т.3 ЗИНЗС и чл.21, ал.6, предл.2 ППЗИНЗС, е напълно доказано. При този извод настъпването на неудобства, стрес, физически дискомфорт – дразнене на очите, затруднено дишане, съдът възприема като обичайно настъпващи вреди за всеки човек, поставен в такава ситуация.

Липсата на възможност на лишения от свобода да удовлетвори свои за елементарни нужди винаги води до накърняване на човешкото достойнството. Невъзможността да се поддържа лична хигиена в условията на ограниченията, наложени от режима на изтърпяване на наказанието, в среда, в която живеят и други лица със същата лоша хигиена, винаги е съпътствано с чувство на непълноценност, гняв, незащитеност, тревожност и за това не са необходими нарочни доказателства.

Безспорно е, че безусловно задължение на администрацията на затворите е да осигурят на лишените от свобода и изтърпяващите мярка за неотклонение "задържане под стража" наред с удовлетворяване на най- елементарните им нужди е възможност за смяна и пране на личното и спалното им бельо.

От страна на ГДИН не са се справили с доказателствената тежест и не са оборили, с допустимите по ГПК и АПК доказателства и доказателствени средства, твърденията на лишения от свобода за неосигуряване на вода. (В този смисъл Решение №89/06.01.2020г. по адм. дело №2921/2018 г. на Върховния административен съд, състав на III-то отделение).

По изложените доводи решаващият състав приема, че и двете касационни жалби са неоснователни, а обжалваното съдебно Решение е правилно и следва да бъде потвърдено.

Така мотивиран и на основание чл.221, ал.2 АПК Административен съд София-град, VI-ти Касационен състав,

РЕШИ

ОСТАВЯ В СИЛА РЕШЕНИЕ № 2648 от 20.04.2021г. на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град (АССГ), I-во отделение, 15-ти състав по адм. дело № 7476/2019г.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване или протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

